

ภาษาออทิสติก
Language in Autism

Received: April 5, 2023

Revised: May 30, 2023

Accepted: June 20, 2023

จิตติรัตน์ ทัดเทียมมรณ *

โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

Jittirat Tadthiemrom *

Kasetsart University Laboratory School

Corresponding author, E-mail: poundy40@hotmail.com

บทคัดย่อ

ออทิสติก คือ บุคคลผู้พิการตามพระราชบัญญัติการศึกษาสำหรับคนพิการ พ.ศ. 2551 บุคคลใดที่ได้สื่อสารกับเด็กออทิสติกแล้ว จะมีความรู้สึกที่แตกต่างกับเด็กปกติ จะมีความคิดว่าภาษาน้อยพูดอะไรฟังไม่รู้เรื่องพูดอย่างทำอีกอย่าง พูดโดยไม่รู้จักกาลเทศะ อธิบายความหมายแม้เรื่องง่าย ๆ ก็ทำไม่ได้ เป็นต้น คนอีกกลุ่มจะมีอารมณ์ซ้ำซ้อนกับภาษาออทิสติก เพราะเมื่อคิดอย่างไรก็พูดอย่างนั้น ไม่เข้าใจความหมายที่ตรงกับผู้นำไปใช้เรื่องสลับตำแหน่งคำ ทำให้เป็นภาษาซ้ำซ้อน ถึงแม้เด็กออทิสติกจะวิเคราะห์ไม่ได้ แต่ความจำดีมากเป็นต้น ถ้าได้เข้าใจถึงพัฒนาการในการเรียนรู้ภาษาที่ผิดปกติมาแต่กำเนิด ลำดับขั้นของพัฒนาการทางภาษาลักษณะเฉพาะของการพูดและการใช้ภาษา ตลอดจนวิธีการช่วยเหลือโดยใช้ภาษาสัญลักษณ์ การเรียนรู้วิธีการพูดการช่วยเหลือเพื่อพัฒนาการสื่อสารตลอดจนการฝึกพูด ก็จะช่วยให้ออทิสติกมีพัฒนาการทางภาษาดีขึ้นสามารถสื่อสารได้แม้จะยังแตกต่างจากบุคคลทั่วไป แต่ก็นับว่าเป็นเสน่ห์ของภาษาเฉพาะตัว ภาษาที่ไม่มีใครเหมือน นั่นคือ “ภาษาออทิสติก”

คำสำคัญ: ออทิสติก / ภาษาออทิสติก / เด็กปฐมวัย

Abstract

Autism is a person with a disability according to the education for persons with Disabilities Act 2008. People, who have already communicated with autistic children, will find different feelings with normal children. There will be the idea that autistic children speak a little language, most people do not understand them, they might say in another way, they speak it without knowing the timing and they could not explain the meaning of simple things, etc. The others have a sense of humor with autistic language because when they think, they say. People do not understand the exact meaning that autistic children use about switching word positions and make it into a funny language. Although autistic children cannot analyze, whereas the memory is very good. If we understand the development of language learning that is abnormal from birth. Stages of language development, specific characteristics of speech and language use. As well as how to help using sign language to learn how to speak and assistance for communication development as well as speaking practice. It will help autistic children to have better language development and be able to communicate even though they are still different from the general one. Nonetheless, it is considered to be the charm of the unique language, language like no other, that is " Language in Autism "

Keywords: Autism / Language in Autism / Early Childhood Children

บทนำ

เมื่อครั้งคุณยายยังมีชีวิตอยู่ลูกหลานมักจะได้อินด่าบนเบาะ ๆ จากท่านเสมอว่า "ถามไปไหนมา ตู...ตอบสามวาสองศอก" ซึ่งหมายถึงคำตอบไม่ตรงกับคำถาม พวกหลาน ๆ จะแอบหัวเราะกัน ไม่ใช่ไม่รู้ว่าจะตอบอย่างไร แต่อาจจะเป็นเพราะพวกเราเบื่อกับคำตอบ ไม่อยากตอบเลยแกล้งพูด ๆ ไปเพื่อให้พ้นตัวหรือไม่อีกทีก็แกล้งให้ท่านหัวมนเล่นไปอย่างนั้น แต่ชีวิตจริงในปัจจุบัน เมื่อต้องมาผูกพันกับเด็กออทิสติก คำพูดของคุณยายเมื่อครั้งกระโน้น วังเข้ามาสู่ความคิด คำถามที่ว่า "ไปไหนมา" คำตอบที่ได้รับโดยไม่มี การเสแสร้งใด ๆ ทั้งสิ้น คือ "สามวาสองศอก" จริง ๆ เป็นคำพูดที่ใสซื่อบริสุทธิ์ ไม่ได้กลั่นแกล้งใครทั้งสิ้น เป็นภาษาที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะตัวของเด็กออทิสติก คิดอย่างไรก็พูดออกมาอย่างนั้น

ตัวอย่างเช่น เจเจ กับเพื่อน ๆ ชอบกินไอศกรีมรถเข็นเจ้านี้ เพราะมีครีมแต่งหน้าสีต่าง ๆ ให้เลือกตามใจชอบ เมื่อถึงรอบของเจเจ คนขายต้องชะงักตัวออกมาถาม เพราะลูกค้ายังยืนนิ่งอยู่

"จะใส่อะไร"

"ก็ใส่ถั่ววนะซี" เจเจตอบอย่างง ๆ กับคำถามที่แปลก

เจเจคงตอบไม่ผิดคำถาม เพียงแต่คำตอบไม่ตรงกับความหมาย ตามความเข้าใจของคนปกติทั่วไป ไม่เพียงเฉพาะคำถาม คำตอบไม่ตรงกันเท่านั้น แต่ออทิสติกยังมีการใช้ภาษาในลักษณะอื่น ๆ อีก คือการพูดซ้ำ ๆ การพูดเลียนแบบ พูดแบบนกแก้วนกขุนทอง พูดไปเรื่อย ๆ โดยไม่รู้จักเหนื่อย ไม่สนใจว่าจะมีผู้ฟังหรือไม่

การใช้ภาษาที่วากวน สลับที่ พูดตามตัวหนังสือ แรก ๆ ผู้ที่ไม่คุ้นเคย อาจรู้สึกฉงน บางรายขุนเคื่องเพราะคิดว่านี่เป็นการเสแสร้งแกล้งทำ แต่ส่วนใหญ่แล้วจะรู้สึกสนุก ขบขัน เฟลิดเฟลิน ไปกับเสน่ห์...ภาษาออสติก

การที่เด็กออสติกมีภาษาเฉพาะตัว ที่แตกต่างออกไปเช่นนี้ นับเป็นความผิดปกติที่มีมาแต่กำเนิด การได้ศึกษาพัฒนาการในการเรียนรู้ภาษาที่ผิดปกติ การพูดและการใช้ภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ ฯลฯ คงจะทำให้ภาษาออสติกเป็นภาษาธรรมดา ๆ สำหรับบุคคลทั่วไป

เนื้อหา

1. พัฒนาการในการเรียนรู้ภาษาที่ผิดปกติ

เด็กแต่ละคนมีพัฒนาการทางภาษาที่แตกต่างกันไป อาจจะช้าหรือเร็วไปบ้างก็ไม่ได้ถือว่าผิดปกติ แต่เด็กบางคนพัฒนาการทางภาษาอาจไม่เป็นไปตามช่วงเวลาที่ควรจะเป็น ทั้งนี้ อาจมีสาเหตุมาจากความผิดปกติทางสมอง กรณีนี้ควรรีบพาเด็กไปพบแพทย์ เพื่อการวินิจฉัยหาสาเหตุที่แท้จริง เพื่อช่วยเหลือหรือบำบัดต่อไปลักษณะอาการที่บ่งบอกว่า เด็กมีพัฒนาการในการเรียนรู้ภาษาที่ผิดปกติ คือ

อายุ 4 - 6 เดือน ไม่สามารถตอบสนองต่อเสียงดัง ๆ เช่น เสียงพูดดัง ๆ ไม่หันมองหาที่มาของเสียง

อายุ 7 - 12 เดือน ยังไม่เข้าใจคำพูดที่ใช้พูดบ่อย ๆ เรียกแล้วไม่หัน หรือไม่ทำเสียงตาม

อายุ 0 - 3 ปี ไม่สามารถหันไปตามเสียงได้

อายุ 1 - 2 ปี ไม่สามารถชี้รูปภาพในหนังสือได้ ไม่สามารถเรียกสิ่งต่าง ๆ ที่เห็นในรูปภาพได้ ไม่สามารถตอบคำถามง่าย ๆ ได้ เช่น "แม่อยู่ไหน"

อายุ 2 - 3 ปี ไม่เข้าใจคำสั่งที่ง่าย ๆ ไม่รู้ความหมายหรือความแตกต่าง เช่น "ไปหยิบตุ๊กตามาให้หน่อย"

อายุ 3 ปี ยังไม่เข้าใจภาษา พูดไม่ได้ แม้ว่าเด็กแต่ละคนจะมีช่วงเวลาพัฒนาการตามขั้นต่าง ๆ ที่แตกต่างกันบ้างก็ตาม แต่ถ้าอายุ 3 ปี แล้วไม่พูดถือว่าผิดปกติ

อายุ 3 - 4 ปี ยังไม่สามารถตอบคำถามง่าย ๆ เช่น ใคร อะไร ที่ไหน หรือใช้คำพูดที่คนทั่วไปไม่สามารถเข้าใจได้ ถือว่าผิดปกติ

2. ลำดับขั้นของพัฒนาการทางภาษา

นิตยา ร่ำรวย (2531) ได้สรุปลำดับขั้นการพัฒนาทางภาษาของเด็กออสติก จากงานของ Ruttenberg and Wolf (1967) และการพูดเลียนแบบของเด็กออสติก โดยใช้กระบวนการ Gestalt ของ Prizant (1983) โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 Ruttenberg และ Wolf (1967) แบ่งพัฒนาการทางภาษาของเด็กออสติกเป็น 10 ระดับ คือ

ระดับที่ 1

ระดับที่ต่ำที่สุด คือ เด็กจะเงียบเฉยไม่พูดเลย เมื่อเกิดความรู้สึกเครียด หรือมีความกดดันในใจ เนื่องจากสภาพแวดล้อม เด็กอาจจะส่งเสียงที่แสดงถึงความคับข้องใจ บางรายก็มีการร้องไห้บ้างเป็นครั้งคราว

ระดับที่ 2

ระดับที่เด็กออกเสียงได้บ้าง และออกเสียงเดิมซ้ำ ๆ เช่น ทำเสียงในคอ ร้องเสียงดัง แค้นเสียง กรีดร้อง ส่งเสียงฮัม หรือเล่นเสียง ซึ่งเสียงเหล่านี้เด็กจะทำต่อเมื่อตื่นเต้น ตกใจ คับข้องใจ หรือทำเพื่อความพอใจของตนเอง เสียงสระที่ใช้คือ (a) และ (i) อาจมีเสียงสระผสมเช่น (ai) สม่่าเสมอขึ้น แต่ยังใช้เสียงระดับเดียวกันอยู่

ระดับที่ 3

ระดับที่มีการเปลี่ยนแปลงความดัง มีการใช้เสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ทำเสียงเหมือนทำนองดนตรี อาจใช้เสียงพยัญชนะ (k) (l) (g) และเสียงสระ (u) ออกเสียงพยางค์ซ้ำ ๆ ลักษณะทำนองดนตรี มีจังหวะการใช้เสียงสูง ๆ ต่ำ ๆ ในพยางค์ มีการออกเสียงอ้อแอ้ ซึ่งเด็กมักจะทำเสียงต่าง ๆ เหล่านี้ขณะอยู่ลำพัง บางครั้งเด็กจะทำเสียงหัวเราะลงลูกคอดด้วย

ระดับที่ 4

ระดับที่มีการพัฒนาการอ้อแอ้ รวมกับผสมเสียงสระ พยัญชนะ เช่น "มามา" "ดาดา" บ่อย ๆ

ระดับที่ 5

ระดับที่เริ่มพูดเป็นคำหรือวลีซ้ำ ๆ อาจมีการพูดเลียนแบบสิ่งที่เคยได้ยินมาก่อนลักษณะการเลียนแบบมักเกิดขึ้นบ่อย ๆ ซึ่งเด็กจะพูดคำต่าง ๆ นี้ ในช่วงอายุใดก็ได้ แต่ส่วนใหญ่จะเริ่มพูดเป็นคำได้เมื่ออายุ 5 ปี

ระดับที่ 6

ระดับที่มีการส่งเสียงที่ไม่มีคามหมาย ซึ่งเคยได้ใช้มาในระดับต้น ๆ เด็กจะพูดเหมือนกับไม่ได้พูดภาษาตนเอง ผู้ฟังมักไม่เข้าใจว่าเด็กพูดอะไร หมายความว่าสิ่งใด

ระดับที่ 7

ระดับที่เริ่มบอกชื่อสิ่งของต่าง ๆ ชื่อบุคคลอื่นและพูดคำที่เกี่ยวข้องกับวัตถุสิ่งของ หรือการกระทำที่เกี่ยวข้องกับตัวเด็กได้

ระดับที่ 8

ระดับที่เริ่มพูดประโยคที่มีคำ 2 - 3 คำได้ เช่น "Want a cookie" "Bye - bye" "Doggie" และรู้จักเรียกชื่อตัวเอง

ระดับที่ 9

ระดับที่เด็กเริ่มใช้คำสรรพนามบุรุษที่ 1 ได้

ระดับที่ 10

ระดับที่เด็กเริ่มใช้ประโยคยาว ๆ ได้เหมาะสมถูกต้อง

2.2 Prizant (1983) ได้พูดถึงการพูดเลียนแบบของเด็กออทิสติกโดยใช้กระบวนการ Gestalt ที่แบ่งเป็น 4 ระยะคือ

ระยะที่ 1

เป็นระยะเริ่มต้นของการพูดในเด็กออทิสติก มักเป็นการพูดเลียนแบบ โดยที่เด็กยังไม่มีคามเข้าใจ แต่เด็กจะพูดเลียนแบบเพื่อแลกเปลี่ยนการสนทนา

ระยะที่ 2

เป็นระยะที่เด็กรู้จักสิ่งแวดล้อมและรับรู้ความสัมพันธ์ในสิ่งแวดล้อม มากขึ้น แต่เด็กยังคงมีการพูดเลียนแบบอยู่ เนื่องจากไม่สามารถสังเกตและนำเอาองค์ประกอบทางภาษามาใช้ได้เพราะเด็กมีความบกพร่องของกลไกภาษาแต่กำเนิด ในเรื่องความสามารถในการรับรู้ ถึงความสัมพันธ์เชิงหน้าที่ในทางภาษาศาสตร์ เด็กออทิสติกมีแต่เพียงความสามารถในการเชื่อมโยงสถานการณ์หรือเหตุการณ์ที่เคยมีประสบการณ์มาก่อน แล้วนำมาพูดในลักษณะเลียนแบบ ต่อมาเมื่อเด็กมีพัฒนาการทางความคิดและเขาวงปัญญามากขึ้น มีการสัมพันธ์กับผู้อื่นมากขึ้นก็จะใช้การพูดเลียนแบบหรือสื่อภาษามากขึ้น เด็กรู้จักแยกแยะถ้อยความที่พูด

ซึ่งเป็นการใช้กระบวนการวิเคราะห์มากขึ้น ทำให้เด็กเข้าใจความสัมพันธ์ของโครงสร้าง เข้าใจความหมายของคำ เด็กบางคนเริ่มพูดเองได้ 1 - 2 คำ ซึ่งเป็นการพัฒนาขั้นแรก เด็กบางคนอาจพัฒนาการใช้กฎเกณฑ์ทางภาษามากขึ้น เช่น การรวมเอาคำแต่ละส่วนเข้าด้วยกันได้

ระยะที่ 3

เป็นระยะที่เด็กพัฒนาทางภาษามากขึ้น ในด้านโครงสร้างและความหมายในทางภาษาศาสตร์ สามารถแยกแยะถ้อยคำเป็นส่วน ๆ แล้วนำเอาส่วนต่าง ๆ ของถ้อยคำที่พูดเลียนแบบมารวมกันได้ จะใช้คำพูดของตนเองมากขึ้น จำนวนถ้อยคำที่พูดเลียนแบบจะน้อยลง ระยะนี้การพูดเลียนแบบและการพูดเองจะมีบทบาทหน้าที่เท่าเทียมกัน

ระยะที่ 4

เป็นระยะที่เด็กมีการใช้คำพูดของตนเอง มีการเปลี่ยนแปลงภาษาได้มากขึ้น เด็กมีความรู้ในกฎโครงสร้าง และความหมายของถ้อยคำมากขึ้น การพูดเลียนแบบแทบจะไม่มีบทบาท เนื่องจากเด็กสามารถพัฒนาความคิดในการจัดและควบคุมระบบทางภาษาได้ด้วยตัวเอง เด็กจะพูดสื่อความหมายได้เอง แต่ก็อาจจะใช้การพูดเลียนแบบเมื่อมีความเหนื่อยล้าสับสน หรือถูกหนัความสนใจ ดังนั้น การพูดเลียนแบบนอกจากจะมีบทบาทในการเรียนรู้ภาษาแล้ว เด็กออกทิสติกจะใช้การพูดเลียนแบบนี้ในการเรียนรู้ไวยากรณ์ด้วย โดยมีการวิเคราะห์ถ้อยคำที่พูดเลียนแบบ แยกแยะถ้อยคำออกเป็นส่วน ๆ และสามารถนำเอาส่วนต่าง ๆ ของถ้อยคำ มารวมกันเป็นถ้อยคำของเด็กเองได้

3. ลักษณะเฉพาะของการพูดและการใช้ภาษา

เด็กออทิสติกจะมีพัฒนาการทางภาษาที่ค่อนข้างช้า จะเห็นได้จากวิธีการพูด และความสามารถในการใช้ถ้อยคำที่มีรูปแบบเฉพาะตัว ซึ่งมีความแตกต่างอย่างเห็นได้ชัด เมื่อเปรียบเทียบกับพัฒนาการทางภาษาของเด็กปกติโดยทั่วไป การรับรู้และการเรียนรู้ทางด้านภาษา จะเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติของเด็กแต่ละคน ที่มีพัฒนาการตามปกติ และธรรมชาติส่วนนี้เองจะเป็นส่วนที่ทำให้เด็กเกิดความต้องการที่จะสื่อสารหรือมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น แต่เด็กออทิสติกส่วนใหญ่จะมีความบกพร่องทางด้านพัฒนาการทางภาษา ดังนั้น การรับรู้และการเรียนรู้ดังกล่าว นอกจากจะไม่เกิดขึ้นตามธรรมชาติในวัยอันสมควรแล้ว ยังรวมถึงสภาวะที่เด็กมีวิธีการพูด และความสามารถในการใช้ภาษา โดยมีลักษณะเฉพาะไม่เหมือนปกติอย่างเห็นได้ชัดเจน ดังนี้

3.1 การตอบสนองต่อเสียงต่าง ๆ

บางครั้งคนทั่วไปมักคิดว่าเด็กออทิสติกหูหนวกทั้ง ๆ ที่เป็นปกติ เพราะท่าทางที่ไม่สนใจยินดีต่เสียงที่อยู่รอบตัว เสียงพูดคุย หรือแม้แต่เสียงที่กำลังซักถามตนเองล้วนแต่ไม่มีปฏิกิริยาตอบสนอง แต่ถ้าเป็นเสียงที่ตนชอบสนใจ และมีความต้องการที่จะสัมผัส คล้ายเป็นแรงกระตุ้นที่ทำให้เด็กออทิสติกมีปฏิกิริยาตอบสนองได้ คือ เสียงที่เกี่ยวข้องกับการทำกิจกรรม เช่น การทำท่อน้ำ เสียงขับเคลื่อนของของเล่น เสียงติระฆัง หรือเสียงที่เกี่ยวข้องกับอาหาร เช่น เสียงกะละมังหั่นผลไม้ เสียงเปิดกระป๋อง เสียงวางช้อนลงในจาน

เด็กบางคนกลัวเสียงที่ดังมาก แต่ไม่ทุกเสียง บางคนอาจจะเฉยเมยต่อเสียงยิ่งปืน แต่บางคนอาจจะอุดหูตัวสั้นหรือโกรธ เมื่อได้ยินเสียงฟ้าร้อง สุนัขเห่า เสียงโอ หรือเสียงร้องเพลงเชียร์ เด็กบางคนอาจมีปฏิกิริยาตอบสนองต่อเสียงกระซิบมากกว่าเสียงที่พูดดัง ๆ ที่น่าแปลกคือ เด็กออทิสติกจะรู้สึกเฉยเมย ไม่รับรู้ไม่ว่าต่อเสียงกรีดร้อง และเสียงตะโกนของพวกเดียวกัน ส่วนเสียงประเภทที่มีจังหวะจะโคนต่อเนื่อง เช่น เสียงจากโทรทัศน์ เสียงเพลงสำหรับเด็กซึ่งมีจังหวะดนตรีที่เร้าใจจะกระตุ้นให้เด็กออทิสติกชื่นชอบ ฟังพอใจจดจำ และเลียนแบบเสียงที่ต้องการ

3.2 อุปสรรคในการเข้าใจภาษา

เด็กออทิสติกมีความบกพร่องในการทำ ความเข้าใจภาษา มีความสนใจน้อยในการติดต่อสื่อสาร ยกเว้นในเรื่องที่เป็นความต้องการ หรือความสนใจที่แปลก ๆ ของตนเอง เด็กกลุ่มนี้แทบไม่ทราบว่คำพูด มีความหมาย บางคนอายุเกือบ 5 ปี จึงจะและเข้าใจความหมายของคำพูด แต่อยู่ในขอบเขตที่จำกัด ถ้าเป็น คำสั่งที่ง่าย ๆ ก็จะปฏิบัติตามได้ทันที เช่น ยืนขึ้น ไปใส่เสื้อ มากินข้าว แต่ถ้าสั่งให้เด็กออทิสติกทำตามคำสั่ง หลาย ๆ อย่างในเวลาเดียวกัน อาจทำให้เด็กเกิดความสับสนจนกลายเป็นความโกรธ ไม่พอใจ เพิกเฉย ไม่ทำตามคำสั่ง หรือถ้าปฏิบัติตามก็ได้ไม่ครบไม่ถูกต้อง เช่น ครูสั่งให้เด็กออทิสติกคนหนึ่งหยิบสมุดที่วางอยู่บน โต๊ะของครูไปแจกเพื่อนแต่ละคน สิ่งที่ปรากฏคือเด็กคนนั้นยืนงออยู่หน้าโต๊ะครูสลับกับการมองดูเพื่อน

การตอบคำถามก็ดูว่าจะเป็นปัญหาอย่างมาก เพราะเด็กไม่สามารถเข้าใจคำถามในการสนทนา แต่บางครั้งอาจให้คำตอบที่เหมาะสมได้หากคำถามมีตัวชี้แนะ สำหรับเด็กออทิสติกที่มีความสามารถทางภาษา สามารถพูดได้มากกว่าที่ตนเองจะเข้าใจ บางครั้งการตอบสนองทางภาษาที่เหมาะสม สามารถ กลบเกลื่อนความไม่เข้าใจภาษานั้นได้ เช่น "ผมจำไม่ได้" อาจหมายความว่า "ผมไม่เข้าใจสิ่งที่คุณพูด" ซึ่งจะพบ บ่อยเมื่อเด็กจำนนต่อคำถาม ถึงแม้ว่าจะเป็นคำถามง่าย ๆ เด็กบางคนอาจจะมีท่าทางตื่นตระหนก หรือตื่นเต้น เมื่อไม่เข้าใจในสิ่งที่ฟัง ความเข้าใจภาษาของเด็กออทิสติกจะเป็นไปตามตัวอักษร ตามลักษณะรูปธรรม มีการยืดหยุ่นได้น้อย ไม่สามารถสรุปความคิดรวบยอด จากคำพูดเปรียบเปรย หรืออ้อมค้อมได้ เช่น ครูถาม เด็กว่า "เห็นขวดนมที่วางไว้ไหม" เด็กตอบว่า "เห็น" แต่ไม่ได้หยิบขวดนมขึ้นมาดื่มตามที่ครูหวังไว้ เด็กออทิสติก ไม่มีการมโนชั้น ส่วนใหญ่แล้วมักจะหัวเราะตามผู้อื่น หรือหัวเราะเองโดยไม่มีสาเหตุ เด็กจะไม่เข้าใจคำพูดตลก หรือการเล่นคำของผู้อื่นเลย

3.3 อุปสรรคในการพูด

เด็กออทิสติกจะพูดช้ากว่าปกติ เด็กบางคนเริ่มพูดด้วยการพูดตามคนอื่น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คำสุดท้าย หรือ 2-3 คำสุดท้ายของประโยค หรือไม่ก็พูดเลียนแบบสำเนียงและระดับเสียงของผู้พูดการพูดซ้ำ โดยไม่คำนึงถึงความหมายเช่นนี้เรียกว่า "echolalia" หรือเสียงสะท้อน เมื่อเด็กออทิสติกเริ่มพูดได้บางคำ หรือ บางวลีที่คิดได้ด้วยตนเองมีความหมายมากขึ้นแต่ก็ยังไม่รวดเร็วคล่องแคล่วถูกหลักไวยากรณ์ หรือถูก ความหมายดังเช่นที่เลียนแบบผู้อื่น เด็กออทิสติกมีปัญหาในการใช้ถ้อยคำที่เป็นภาษาพูดบางสถานการณ์ ซึ่งทำให้เกิดความสับสนยุ่งยาก โดยเฉพาะถ้อยคำระหว่างการสนทนา ที่ต้องการใช้สรรพนามให้เปลี่ยนไปตาม บทสนทนานั้น ๆ เช่น "ฉัน - เธอ" "คุณ - ผม" "เขา - เรา" เป็นต้น ไม่สามารถใช้คำบุพบทได้ถูกต้องเช่นกัน อย่างไรก็ตามในบางสถานการณ์ที่มีปัจจัยแวดล้อมอื่น ๆ อันอาจเอื้อประโยชน์ต่อความเข้าใจได้ง่าย เด็กอาจจะ เข้าใจและสามารถใช้ถ้อยคำต่าง ๆ ที่กล่าวมาได้อย่างถูกต้อง แต่ไม่ได้หมายความว่าต้องใช้ได้ถูกต้องใน สถานการณ์อื่น ๆ ด้วย

เด็กออทิสติกมีความสับสนในการเข้าใจความหมายของคำ เช่น คำตรงกันข้าม หรือคำ ๆ เดียว แต่มี หลายความหมาย นอกจากนั้นเด็กออทิสติกมักจะสับสนในการเรียงลำดับตัวอักษร ในคำศัพท์ หรือ การเรียงลำดับของคำในประโยคสลับที่กัน เช่น "ขอไปดื่มน้ำให้หน่อย" เมื่อจะขออนุญาตครูไปดื่มน้ำ และไม่มี ความยืดหยุ่นในการใช้คำพูด เมื่อเริ่มเรียนรู้คำหรือวลีใดเป็นครั้งแรก ก็จะยึดกับคำหรือวลีนั้นจนเป็นคำพูดที่ ติดปาก ดังเช่น เด็กคนหนึ่งเริ่มต้นพูดคำแรกได้ว่า " - กา" ดังนั้นทุกคนจะกลายเป็น "อึพ้อ อึแม่ อึป่าหมอ" ไปหมด เด็กออทิสติกใช้ประโยคทั้งประโยค เพื่อให้ความหมายของสิ่งของเพียงอย่างเดียว เช่น "ที่แม่บ้านตัก ข้าวมากินไป ไม่กินมะเขือ ไข่เจียวหมดแล้ว ขอเติมขนมอีก" ด้วยความบกพร่องทางภาษา การขาดทักษะ

ทางด้านสังคมและการโต้ตอบสื่อสารทำให้เด็กออทิสติกประสบกับปัญหาหรืออุปสรรค เมื่อเผชิญคำถามจากคู่สนทนา แต่อย่างไรก็ตามเด็กสามารถจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้นได้ หากได้รับการชี้แนะช่วยเหลือและฝึกฝนอย่างสม่ำเสมอ

3.4 การออกเสียงและการควบคุมเสียง

ดังที่กล่าวมาแล้วว่าเด็กออทิสติกชอบพูดเลียนแบบคำหรือวลี ตลอดจนการออกเสียงสำเนียง และระดับเสียงอย่างถูกต้อง เหมือนกับเสียงของผู้พูดที่ไปเลียนแบบ แต่ถ้าเมื่อไรที่เด็กจะต้องพูดสิ่งที่ตัวเองคิดขึ้นด้วยตัวเอง การออกเสียงจะไม่ถูกต้อง เช่น คำควบกล้ำ หรือคำในมาตราตัวสะกด บางครั้งก็จะละตัวสุดท้ายของคำไว้โดยพูดไม่จบ เด็กออทิสติกบางคนมีปัญหาการแยกแยะเสียงใดเสียงหนึ่ง มักจะสับสนในเสียงที่คล้าย ๆ กัน เช่น ห -อ ฉ-ช ถ-ท เป็นต้น เด็กคนหนึ่งจะออกเสียง "น้ำซูป" เป็น "น้ำซูก" เสมอ

การควบคุมระดับเสียง นับว่าเป็นปัญหาของเด็กบางคนอีกเช่นกัน ที่จะสามารถพูดได้อย่างราบรื่น และไม่ตะกุกตะกัก เพราะเสียงจะสูงบ้างต่ำบ้างไม่ถูกกับโอกาส ดังนั้น เพื่อเป็นการหลีกเลี่ยงปัญหาเด็กออทิสติกจะพูดด้วยประโยคที่สั้นที่สุดที่เขาจะพูดได้ จากประโยคที่ว่า "กลับบ้านกันเถอะหลังจากเราซื้อขนมปังเสร็จแล้ว" ก็อาจเหลือเพียง "กลับบ้านหลังขนมปัง"

3.5 การเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ทางการรับรู้ด้วยตา

เด็กออทิสติกที่อายุน้อยจะมองเห็นสิ่งที่เคลื่อนไหว แต่จะหมดความสนใจทันทีเมื่อสิ่งนั้นหยุดนิ่ง การมองของเด็กเหล่านี้ต่างจากเด็กปกติคือ จะมองคนหรือสิ่งของ ในรายละเอียดมากกว่าโครงสร้างโดยรวม และจะรับรู้ในสิ่งที่ป็นรูปธรรมมากกว่านามธรรม การมองคนหรือสิ่งของอยู่ในช่วงระยะเวลาสั้น ๆ ไม่จับจ้องสิ่งใดนาน เพียงชำเลื่องแล้วมองสิ่งอื่นต่อไปอย่างรวดเร็ว จากลักษณะนี้เองที่เป็นเหตุผลว่า เพราะเหตุใดเด็กออทิสติกจึงตั้งใจที่จะไม่มองหน้าคนอื่นโดยเฉพาะการสบตา มีเด็กออทิสติกคนหนึ่ง ให้เหตุผลถึงการไม่สบตาผู้อื่นว่า "ผมไม่อยากเห็นตัวผมในลูกตาคนอื่น"

3.6 ปัญหาในการเข้าใจภาษาท่าทาง

คนโดยทั่วไปสามารถติดต่อสื่อสารกันได้ด้วยวิธีต่าง ๆ นอกเหนือจากการพูดเพียงอย่างเดียว เช่น สัญญาณ สัญลักษณ์ หรือ ภาษาท่าทาง แต่เด็กออทิสติกจะใช้การเคลื่อนไหวทางร่างกาย เพื่อบอกความต้องการ โดยอาจจะจับมือใครสักคนหนึ่งไปวางบนสิ่งของที่ต้องการ หรือเมื่อมีการพัฒนาขึ้นก็อาจจะเปลี่ยนเป็นใช้มือทั้งมือชี้ แทนที่จะใช้นิ้วชี้เพียงนิ้วเดียว เด็กออทิสติกไม่สามารถบอกความต้องการของตนเอง ที่แสดงออกเป็นภาษาท่าทางได้ เช่น การแสดงท่าทางอยากดื่มนมโดยไม่มีขวดนมอยู่ในมือ แต่อาจจะเป็นการกระตุกแขนผู้ใหญ่แล้วตาจ้องมองที่ขวดนมที่เป็นเช่นนี้เพราะเด็กขาดจินตนาการหรือการเล่นสมมตินั่นเอง ฉะนั้นเด็กออทิสติกจึงต้องได้รับการสอนให้แสดงท่าทางธรรมดา ๆ เช่น การรู้จักยิ้ม การกอดเพื่อแสดงความรัก การมองหน้าสบตาผู้ที่พูดด้วย ตลอดจนฝึกให้เข้าใจภาษาท่าทาง สัญญาณหรือสัญลักษณ์ง่าย ๆ ที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

4. ภาษาสัญลักษณ์

นอกจากการใช้ภาษาพูดแล้ว คนปกติโดยทั่วไปอาจจะสื่อสารด้วยภาษาสัญลักษณ์ ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงท่าทาง การแสดงออกทางสีหน้า การใช้นิ้วเสียง ภาษาใบ้ รูปภาพ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ แต่เด็กออทิสติกส่วนใหญ่ไม่สามารถสื่อสารแบบดังกล่าวได้ ตลอดจนไม่สามารถทำความเข้าใจได้อีกด้วย จากตัวอย่างที่ปรากฏ เมื่อครูชี้ให้นักเรียนชั้น ป.1 ดูแจกันดอกไม้ ที่วางบนหลังตู้ใกล้หน้าต่าง แทนที่นักเรียนจะเดินไปที่แจกัน แต่กลับเดินมาตุ๋นนิ้วที่ครูชี้

ในประเทศอังกฤษ Jordan (1985) ได้เขียนเรื่องราวเกี่ยวกับการใช้ภาษาสัญลักษณ์กับเด็กออทิสติก ซึ่งได้เริ่มมาตั้งแต่ปี ค.ศ. 1970 (พ.ศ. 2513) จนกระทั่งในปี ค.ศ.1983 (พ.ศ. 2526) โรงเรียนครึ่งหนึ่งจากจำนวน 14 แห่ง ได้ใช้รูปแบบระบบสัญลักษณ์มาสอนเด็กออทิสติก ทั้งนี้เพราะ

- ภาษาสัญลักษณ์เป็นภาษาที่มีความง่ายกว่าภาษาอังกฤษ
- จากการค้นพบทางประสาทวิทยาทำให้ทราบว่า การใช้ภาษาสัญลักษณ์เป็นกระบวนการที่เกิดในสมองซีกขวา เป็นภาษาที่มีรูปร่างมากกว่าภาษาพูด ทำให้เด็กเรียนรู้ได้เร็วกว่าและจดจำได้นานกว่า
- การใช้สัญลักษณ์ที่แตกต่างกันไป เด็กจะเรียนง่ายกว่าการแยกแยะคำพูด ที่แต่ละคนพูดออกมา
- สัญลักษณ์ถูกนำมาใช้ในลักษณะของกิจกรรมที่ช่วยในการสอนพูดได้อย่างดี
- จากการศึกษาค้นพบว่า เมื่อเด็กออทิสติกมีการรับรู้ทางสังคมเพิ่มขึ้น ความโกรธ ความก้าวร้าวจะลดลง

จากการศึกษาของ Greedon (อ้างถึงใน Wood 1981) ที่ได้ทดลองใช้ภาษาสัญลักษณ์กับเด็กออทิสติก 30 คน ในประเทศสหรัฐอเมริกา พบว่า

- การใช้ภาษาสัญลักษณ์กับเด็กออทิสติก อย่างน้อยที่สุดเด็กก็สามารถเรียนรู้การพูดได้
- เด็กออทิสติกสามารถพัฒนาการพูดของตนเองขึ้นมาได้เอง และสามารถพูดได้ชัดเจนเพิ่มมากขึ้น
- เด็กจะส่งเสียงออกมาเมื่อได้เห็นสัญลักษณ์
- เด็กจำนวนมากจะสร้างเสียงที่เหมือนกับคำพูด ออกมามากขึ้นเรื่อย ๆ

จากการศึกษาของ Luria (1971) ค้นพบว่า

- นอกจากการใช้ภาษาสัญลักษณ์แล้ว การเคลื่อนไหวร่างกายโดยเฉพาะมือ ช่วยทำให้เกิดการสร้างคำพูดขึ้นได้ ลักษณะการช่วยพูดดังกล่าว จะช่วยเชื่อมโยงความซับซ้อนทางระบบประสาท ซึ่งคาดว่าน่าจะอยู่ระหว่างการพูดและการเคลื่อนไหว
- กิจกรรมของระบบประสาทส่วนหนึ่ง จะก่อให้เกิดกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกันในพื้นที่ของระบบประสาทที่อยู่ใกล้ชิดกันได้

Carrier (2003) เป็นผู้สังเกตว่า การออกเสียงของเด็กออทิสติกเกิดขึ้นได้ เมื่อมีการเคลื่อนไหวมือจึงเป็นแนวทางของความคิดที่ว่ากลไกการเคลื่อนไหว ช่วยทำให้เกิดการกระทำอื่น ๆ ขึ้นได้ ซึ่งจะเป็นการช่วยเสริมการเรียนรู้ ความหมาย ความก้าวหน้าของเด็กออทิสติกในการเรียนรู้การใช้สัญลักษณ์

ได้นำนักการศึกษาบางคนตั้งข้อสังเกตเอาไว้ว่า เด็กออทิสติกสามารถเรียนรู้การพูดจากภาษาเขียน จากลักษณะรูปทรงของตัวอักษรรวมกันเป็นกลุ่มจำ ทำให้เด็กสามารถฟังและออกเสียงได้ แต่ไม่สามารถแยกโครงสร้างของคำได้ว่า ประกอบด้วยพยัญชนะหรือสระอะไร เป็นที่น่าสังเกตว่า การที่เด็กออทิสติกเรียนรู้การพูดได้ด้วยวิธีนี้ เพราะเด็กมองรูปทรงของตัวอักษร ในลักษณะของภาษาสัญลักษณ์นั่นเอง

5. การเรียนรู้การพูด

โอ ไอวาร์ โลวาาส (O. Ivar Lovaas) นักจิตวิทยาคนสำคัญแห่ง University of California, Los Angeles (UCLA) เป็นผู้หนึ่งที่สนใจการใช้พฤติกรรมบำบัด ช่วยสนับสนุนการเรียนรู้และพัฒนาหลักสูตรการเรียนรู้การพูด สำหรับเด็กที่มีความผิดปกติทางจิต โลวาาส ได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า

- เด็กออทิสติกเรียนรู้ได้จริงหรือไม่

- ในการเรียนรู้ภาษาของเด็กออทิสติกนั้น เด็กสามารถเรียนรู้ภาษาได้ง่าย สามารถแต่งประโยคได้ถูกต้องตามหลักภาษาศาสตร์ และเหมาะสมกับสภาพการณ์หรือไม่
- เด็กออทิสติกเข้าใจหนังสือ ที่มีโครงสร้างประโยคที่ซับซ้อนหลาย ๆ ประโยคทุกครั้งหรือไม่
- เด็กออทิสติกเข้าใจคำพูดที่เขาเรียนรู้เช่นเดียวกับเด็กปกติ ที่มีพัฒนาการทางภาษาหรือไม่

งานวิจัยที่โลวาส ได้ทำขึ้นในปี 1966 ชื่อว่า "หลักสูตรสำหรับการเรียนการพูดในเด็กที่มีความผิดปกติทางจิต" ผลการวิจัย พบว่า

- **การพูดซ้ำแบบเสียงสะท้อน (echolalia)** มีส่วนช่วยในการพูดของเด็กออทิสติก เด็กที่พูดซ้ำจะมีพัฒนาการเร็วกว่าและมีคุณภาพสูงกว่าเด็กที่ไม่ยอมพูด ระยะเวลาที่ใช้ฝึกก็แตกต่างกันระหว่าง 8 เดือน ถึง 1 ปีครึ่ง แต่การพูดซ้ำของเด็กบางคนที่ไม่สามารถควบคุมได้ จะเป็นปัญหาในการฝึกที่ต้องดูแลอย่างระมัดระวัง
- **ควรบำบัดพฤติกรรมการทำร้ายตัวเอง** ของเด็กออทิสติกให้ได้ก่อนที่จะฝึกพูดหรือฝึกทักษะสื่อสาร แต่ถ้าเด็กไม่สามารถหยุดตัวเองได้ ต้องบำบัดด้วยการกระตุ้นด้วยกระแสไฟฟ้า หลังจากสามารถควบคุมพฤติกรรมทำร้ายตนเองลงได้แล้ว ให้เด็กเรียนรู้การพูด ตามพฤติกรรมที่เกิดขึ้นเป็นลำดับตามธรรมชาติที่ละน้อย
- **การเสริมแรงควรนำมาใช้ร่วมกับความต้องการของเด็ก** เช่น ความหิว หรืออยากเล่นของเล่นให้ใช้ขนมหรือของเล่นเป็นการเสริมแรง
- **การมองสบตาคู่สนทนา** เป็นสิ่งแรกที่เด็กควรได้รับการกระตุ้นให้ปฏิบัติตาม
- **กำหนดสถานการณ์ในการฝึกให้แน่นอน** เด็กต้องได้รับการกระตุ้นให้มีปฏิกิริยาตอบสนองต่อสถานการณ์นั้น ๆ ให้ได้ก่อน จึงจะมีการฝึกฝนต่อ การกระตุ้นจะค่อย ๆ ลดน้อยลง เมื่อเด็กสามารถปฏิบัติได้จนเป็นธรรมชาติ
- **การเปล่งเสียง** เป็นเรื่องสำคัญที่ต้องกระตุ้น ถ้าเด็กเปล่งเสียงได้ถูกต้องตามธรรมชาติ การพูดจะประสบความสำเร็จ ควรใช้มือช่วยจัดริมฝีปากให้อยู่ในรูปทรงที่ถูกต้อง ต่อมาค่อยลดการกระตุ้นด้วยมือลง จากนั้นเพิ่มองค์ประกอบต่าง ๆ ของเสียงขึ้นทีละน้อยอย่างช้า ๆ เด็กสามารถสร้างคำโดยนำเสียงต่าง ๆ มาเรียงกัน เป็นการสะกดคำนั่นเอง เพียงแต่ไม่รู้ความหมาย

โลวาส กล่าวว่า การฝึกภาษาด้วยการฝึกเลียนแบบคำพูดนั้น สามารถใช้สิ่งเร้า 3 ประเภท ดังนี้

1. **สิ่งเร้าที่ไม่ใช่คำพูด** แต่การตอบสนองเป็นคำพูด เช่น สิ่งของ สัญลักษณ์ พฤติกรรม เป็นต้น

2. **สิ่งเร้าที่เป็นคำพูด** แต่การตอบสนองไม่ใช่คำพูด เช่น เด็กเชื่อฟังคำสั่ง ปฏิบัติ ตามคำบอกได้

ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความเข้าใจ

3. **ทั้งสิ่งเร้าและการตอบสนองเป็นคำพูด** เช่น การสนทนาโต้ตอบ การตั้งคำถามและตอบคำถาม การฝึกภาษาอย่างง่าย ๆ ด้วยการใช้สิ่งเร้าขั้นที่ 1 จะเริ่มด้วยการทอ้งคำศัพท์ ตามชื่อของวัตถุสิ่งของต่าง ๆ ก่อน ต่อจากนั้นก็เป็นการฝึกในเรื่อง

- การตอบสนองต่อบุรพบทและสรรพนาม
- การใช้คำบุรพบท

- การใช้คำสรรพนาม
- การใช้คำสรรพนาม และบุรพพบเข้าด้วยกัน

หลังจากใช้เวลาฝึกมากแล้ว 3 เดือน ก็เปลี่ยนจากสิ่งเร้าชิ้นที่หนึ่งไปสู่ชิ้นที่สอง และที่สาม ซึ่งจะมี ความยุ่งยากและซับซ้อนมากขึ้น แต่สิ่งที่ควรระวังคือ ถ้าเด็กได้รับการฝึกฝนที่หนักเกินไป เด็กบางคนจะไม่พูดเลย

หลักสูตรการฝึกพูดให้เป็นธรรมชาตินี้ ระยะเวลาหรือเนื้อหาสามารถยืดหยุ่นได้ นับแต่เริ่ม การกระตุ้นให้เด็กมีความต้องการพูด การพัฒนาการแสดงความคิดเห็น ตลอดจนสามารถบอกเล่าเรื่องราวที่ ได้รับฟังรวมถึงการย้อนเล่าเหตุการณ์ที่ผ่านมาแล้วได้ ตัวอย่างเช่น ครูอ่านเรื่องให้เด็กฟัง เด็กสามารถขอให้ครู เล่าเรื่องให้ฟังอีกครั้งหนึ่ง หรือเด็กอาจจะได้รับการกระตุ้นจากครู ให้เล่าเรื่องให้ฟังด้วยการตั้งคำถาม ซึ่งจะ สะท้อนความเข้าใจเนื้อเรื่องออกมาในรูปของคำตอบ

จากการศึกษาของ โลวาส พบว่า ขั้นตอนการรู้ภาษาของเด็กออทิสติกจะตรงข้ามกับเด็กปกติเพราะ เด็กปกติจะทำความเข้าใจก่อนจึงจะนำไปสู่การสร้างแบบแผน ความเข้าใจจะเกิดขึ้นทันทีหลังจากได้รับการ ฝึกฝนที่ดี แต่เด็กออทิสติกนั้นจะเกิดจากการเลียนแบบหรือความจำ

โลวาส กล่าวว่า หลักสูตรที่ออกแบบไว้นั้นได้ผลดีเกินคาด มีผลต่อการพัฒนาการทางภาษา ตัวอย่าง นักเรียนคนหนึ่งชื่อ ริกกี้ ซึ่งสามารถเห็นพัฒนาการได้อย่างเด่นชัด ในช่วงระยะสุดท้ายของหลักสูตร เมื่อครูพูดว่า "พืชต้นเล็ก ๆ จะเติบโตขึ้นกว่าเดิมได้ถ้าหมั่นรดน้ำ" ริกกี้พูดต่อทันที "เอาน้ำมารดบนหัวผมหน่อย"

โลวาส ยืนยันว่า เด็กออทิสติกที่ได้รับการปรับพฤติกรรมก่อนการเรียนรู้ภาษา สามารถใช้ชีวิตค่อนข้าง ปกติถึง 47%

6. การช่วยเหลือเพื่อพัฒนาการสื่อสาร

เพื่อให้การสื่อสารของเด็กออทิสติกประสบความสำเร็จ สามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ ตลอดจน สามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ดี ครู ผู้ปกครอง หรือผู้ใกล้ชิด อาจช่วยเหลือเด็กได้ดังนี้

1. ควรหลีกเลี่ยงการใช้ข้อความที่ยาวเกินไป ไม่พูดอ้อมค้อม แต่ให้ตรงประเด็นของเรื่องที่จะพูด
2. ควรใช้คำศัพท์ที่เข้าใจง่าย ไม่มีความหมายซับซ้อน
3. ควรหลีกเลี่ยงการใช้สำนวน หรือคำสแลงในการพูด
4. ควรพูดกับเด็กด้วยท่าทางที่เป็นมิตร เสียงที่ใช้ต้องชัดเจน ต้องระมัดระวังสีหน้าและอารมณ์เพราะ เด็กจะซึมซับและเลียนแบบได้
5. ควรใช้ภาษาท่าทางหรือรูปภาพ ประกอบคำพูดหรือคำอธิบาย เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจมากขึ้น
6. ควรให้เด็กสบสายตาคู่สนทนาเป็นระยะ
7. เมื่อต้องการจะให้เด็กทำอะไร ควรใช้คำสั่งเพียงครั้งละหนึ่งคำสั่งเท่านั้น
8. ต้องทบทวนข้อความหรือคำสั่งทุกครั้ง เพื่อช่วยให้เด็กเข้าใจมากขึ้น
9. เมื่อเด็กพูดเรื่องซ้ำ ๆ ควรเบนความสนใจเด็กไปสู่เรื่องอื่น
10. เมื่อเด็กพูดไม่ถูกต้อง ควรบอกหรือแก้ไขในทันที
11. ให้เวลาในการตอบคำถามหรือการสนทนา
12. เพื่อให้เด็กมีความมั่นใจในตนเอง ควรชมเชยหรือให้กำลังใจทุกครั้งที่ได้ปฏิบัติได้ถูกต้อง
13. กระตุ้นให้เด็กได้รู้ถึงศักยภาพของตนเอง
14. จัดโอกาสให้เด็กได้มีการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

7. การฝึกพูด

เด็กออทิสติกทุกคนควรจะได้รับ การฝึกพูด (speech therapy) ซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการรักษา และช่วยเหลือเด็กออทิสติก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในรายที่มีพัฒนาการล่าช้า มีความบกพร่องทางการใช้ภาษา เพราะไม่สามารถสื่อสาร ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ว่าตนเองต้องการอะไร เด็กออทิสติกจึงมีความคับข้องใจ หงุดหงิด ซึมเศร้า ซึ่งมักจะแสดงออกทางพฤติกรรมที่ก้าวร้าว แยกตัวเอง ทำร้ายตนเองและผู้อื่น

การฝึกพูดควรจะทำร่วมไปกับการปรับพฤติกรรม เด็กควรจะได้รับ การฝึกสัปดาห์ละ 1 - 2 ครั้ง ในระยะแรกของการรักษา ถ้าเริ่มฝึกพูดได้เร็วเท่าไร โอกาสที่เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาใกล้เคียงปกติก็จะมี มากยิ่งขึ้น นักฝึกพูด (speech therapist) จะช่วยเรื่องการสร้างภาษาในการสนทนา ช่วยกระตุ้นให้เด็กบางคน ที่ยังไม่มีภาษา เกิดการพูด แก้ไขความบกพร่องของภาษา ซึ่งเด็กออทิสติกแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันใน เรื่องต่าง ๆ ดังนี้

1. การใช้ภาษา พูดไม่ชัด ติดอ่าง ใช้คำไม่ถูกต้อง พูดไม่จบประโยค พูดขาดเป็นห้วง ๆ
2. การใช้น้ำเสียงที่ผิดปกติ โดยมีระดับเสียงที่สูงหรือต่ำเกินไป
3. โครงสร้างไวยากรณ์ที่ผิดปกติ
4. ปัญหาการใช้คำสรรพนาม คุณศัพท์ บุรพบท และสันธาน
5. ความสับสนในการใช้คำต่าง ๆ
 - คำที่ใช้คู่กัน เช่น ไป - กลับ ปิด - เปิด
 - คำที่มีความหมายหลายนัย เช่น หนู - หนู ผม - ผม
 - คำที่ใช้เปรียบเทียบ เช่น มากกว่า - น้อยกว่า
 - คำแสดงลำดับที่ เช่น บน - ล่าง ก่อน - หลัง
 - คำที่มีความหมายเกี่ยวข้อง เช่น รongเท้า - ถุงเท้า ซ้อน - ส้อม
6. ปัญหาในการเรียงลำดับตัวอักษรในคำหรือพยางค์ เช่น บน - นบ บาท - ทาบ
7. ปัญหาในการเรียงลำดับคำในประโยค
8. การใช้คำพูดที่สร้างขึ้นเอง โดยที่คนทั่วไปฟังแล้วไม่เข้าใจ
9. การเรียนรู้คำศัพท์โดยการเชื่อมโยงกับสิ่งอื่น ที่มีลักษณะภายนอกเหมือนกัน โดยมองมิติเดียว

ดังตัวอย่างจากนักเรียนออทิสติกคนหนึ่ง มีปัญหาเรื่องการพูดซ้ำ แต่พ่อและแม่ไม่ยอมแพ้ จะชวนลูก พูดคุยตลอดเวลา เมื่อไปบ้านคุณตาคุณยายที่ต่างจังหวัด แม่จะบอกชื่อต้นไม้ เครื่องใช้ในครัว กับข้าวชนิดนี้ เรียกอะไร ชื่อปลาประเภทต่าง ๆ ฯลฯ พ่อและแม่ปฏิบัติอย่างนี้ตั้งแต่ลูกอายุ 3 ขวบ จนกระทั่งลูกพร้อมที่จะพูดเมื่ออายุ 6 ขวบ ข้อมูลเหล่านี้นั้นไหลทะลักออกมาเหมือนน้ำล้นเขื่อน กลายเป็นเด็กช่างพูดช่างเจรจาไปได้ อย่างไม่น่าเชื่อ

ตัวอย่างภาษาออทิสติก

- ภาษาต่างดาว

“พัตกูดู” ถือถ้วยน้ำมาด้วย หมายถึง “พัตกินน้ำ”
“สูติอุบ” พูดพร้อมพนมมือ นั่นคือ “สวัสดีครับ”

- การเลียนแบบ (Echolalia)

อาจารย์ “พัต วันนี้ใครมารับครับ”
พัต “พัต วันนี้ใครมารับครับ.....พ่อ”

- **ภาษาลับที่**
ทุกครั้งที่ปิดเทอม แอโร่จะส่งโปสการ์ดถึงอาจารย์หลาย ๆ ท่านที่แอโร่ชอบ เมื่อเจออาจารย์ตอนเปิดเทอม แอโร่ถามทันที “อาจารย์จิตติรัตน์ ส่งโปสการ์ดถึงแอโร่ได้รับหรือยัง”
- **ผูกพันกับตัวละคร**
แอโร่ชอบฟังเรื่องสโนไวท์มาก จนชื่อนางเอกติดปาก
วันหนึ่งแอโร่พบอาจารย์สองวัยกำลังสนทนากันพระเอกของเราเลยเข้าไปทักทาย
“สวัสดีครับ สโนไวท์ตอนบ่าย” คำทักทายอาจารย์อาวูโส
“สวัสดีครับ สโนไวท์” คำนี้เฉพาะอาจารย์ที่ยังสาวและสวย
- **อิทธิพลโฆษณา**
อาจารย์ดนตรีจะหักคะแนนหนูปิ่น เพราะไม่ตั้งใจเรียน หนูปิ่นกระโดดขึ้นเก้าอี้กระแทกเท้า
ขึ้นหน้าอาจารย์ “หยุด.....เจ้าใจใจทรมาน” มาจากโฆษณาเครื่องสำอางยี่ห้อหนึ่ง
- **ตัดสินใจไม่ได้**
มิตรรับประทานอาหารกลางวัน ที่ตักมาพูนถาดจนหมดเกลี้ยงรอบที่สองแล้ว
“อาจารย์ครับ ๆ ผมอึ้งหรือยัง”
- **ความเข้าใจเรื่องเวลา**
เอ มีภาษาน้อยมาก ความเข้าใจภาษาก็มีน้อยเช่นกัน ต้องชื่นชมความพยายามของแม่
ที่จะให้เอเข้าใจเรื่องอดีต ปัจจุบัน อนาคต จนเอมาเข้าใจเมื่อตอนอยู่ ม.3 เมื่อแม่ให้ไป
อุ่นอาหาร เอถามเลยว่า “อนาคตกี่นาทีคะ”
- **การวิเคราะห์**
ข้อสอบวิชาวิทยาศาสตร์ข้อหนึ่ง
“ให้นักเรียนบอกความสัมพันธ์ของระบบนิเวศ ระหว่างเปิดกับหอย”
กล้าเขียนตอบดังนี้
“เปิดเองไปเลี้ยงหอยไม่ได้ เพราะเปิดตัวโตกว่าหอย”
- **การแก้ปัญหา**
อาจารย์บอกป้อมสาวน้อยวัยสิบหก ที่กำลังเลื่อนประตูจะเดินเข้าห้อง
“ป้อม ถอดรองเท้าก่อนคะ เอาวางไว้ข้างนอก”
“ไม่ใช่ตรงนั้นคะ ขวางทางเข้าออก”
“เลื่อนเข้ามาให้ชิดประตูหน่อย ตรงนั้นเกะกะทางเดิน”
“อาจารย์วางเองแล้วกันจะได้ถูกใจ” แล้วรองเท้าก็ลอยมาตรงหน้าคนออกคำสั่งเลย
- **เข้าใจอย่างไรพูดอย่างนั้น**
การพิพากษาคดีหนึ่ง ในระดับชั้น ม.5 ซึ่ง จำเลย พูดว่า
“ผมยอมรับหมดแล้วครับ”
“ยอมรับว่าอะไร”
“ยอมรับว่าไม่ได้ทำ”

- ตรงไปตรงมา

“อาจารย์เปลี่ยนรถใหม่หรือยังครับ”
“ไม่เปลี่ยน รถครูยังดีอยู่”
“อ้อ.....อาจารย์จน ไม่มีเงินซื้อรถใหม่ใช่ไหม”

- จำแม่นลยยาก

ลูกดีใจหัวเราะร่าที่พ่อมารับเป็นครั้งแรกในรอบปี
“พ่อ พ่อ แล้วเย็นนี้พ่อต้องไปทำงานหรือเปล่า”
“ไม่แล้ว เรากลับบ้านเลย ไปทำการบ้านสนุก ๆ แบบเมื่อวานไง”
“อ้อ.....แล้วที่พ่อบอกว่า ไร่บ้านเอ๋ย...สอนแล้วไม่จำ ใช่มั้ยพ่อ”

- ไม่รู้กละทะเละ

โกอยู่ชั้น ม.3 ชอบคุยกับอาจารย์ แต่เรื่องที่คุยมักจะหนีไม่พ้นเรื่องชีวิตคู่ ถ้าไปคุยกับ
อาจารย์สาวโสด โกจะถามว่า
“อาจารย์มีผัวหรือยัง”
“ยังไม่มี” อาจารย์ใจเย็นดีจัง
“ทำไมไม่หาเสียละ” คราวนี้อาจารย์เดินหนีเลย
เมื่อทราบว่าคุณอาจารย์ท่านใดห้อง โกจะวิ่งเข้าไปทันที
“อาจารย์ อาจารย์ หาผัวได้แล้วหรือ”

บทสรุป

การที่ได้ก่อกอทิสติคมีภาษาเฉพาะตัว ที่แตกต่างจากเด็กปกติเช่นนี้ นับเป็นความผิดปกติที่มีมาแต่กำเนิด พัฒนาการในการเรียนรู้ภาษาที่ผิดปกติ การพูดและการใช้ภาษาที่มีลักษณะเฉพาะ เพื่อให้การสื่อสารของเด็กก่อกอทิสติคประสบความสำเร็จ สามารถเข้าใจและปฏิบัติตามได้ ตลอดจนสามารถมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ ไม่ใช่หน้าที่ของนักฝึกพูดแต่เพียงฝ่ายเดียว แต่เป็นหน้าที่ของครู ผู้ปกครอง หรือผู้ใกล้ชิด และบุคคลที่อยู่ในแวดล้อมใกล้ชิดเด็ก ต้องชวนพูดชวนคุย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ภาษาธรรมชาติ ที่คนปกติทั่วไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน แม้เด็กจะยังไม่มีการตอบสนองทันทีในขณะนั้น แต่ทุกคำหรือประโยคที่เด็กได้ยินนั้น จะถูกบรรจุไว้ในคลังสมอง เมื่อได้ผ่านการช่วยเหลือตามขั้นตอนของการฝึกพูด ประกอบกับเด็กมีความพร้อม คำหรือประโยคเหล่านั้นจะหลั่งไหลออกมาตามธรรมชาติ และสามารถสื่อสารความต้องการของตนเองกับผู้อื่นได้

รายการอ้างอิง

นิตยา ร่ำรวย. (2531). *การศึกษาการพูดของเด็กก่อกอทิสติค*. กรุงเทพฯ: วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยมหิดล.

Carrier, Denise M. (2003). *Chase of a Lifetime : A Journey Through Therapeutic and Academic Strategies for Children on the Autism Spectrum*. (Mineographed)

Jordan, R. (1985). *Signing and Autistic Children*. Communication. n.p.

- Lovaas, O. I., J. P. Berberich, B. F. Perloff, and B. Schaffer. (1966). Acquisition of imitative speech by schizophrenic children. *Science* vol. 151: 705-707.
- Luria. W. (1971). *Autistic Children : A Guide for Parents*. London: Constable.
- Prizant, B. M. (1983). Language acquisition and communicative behavior in autism: Toward an understanding of the "whole" of it. *Journal of Speech & Hearing Disorders*, 48(3), 296-307.
- Ruttenberg, B. & Wolf, Enid G. (1967). Evaluating the communication of the autistic child. *Journal of Speech and Hearing Disorders*, 32, 314-324.
- Wood, B. (1981). *Children and Communication: Verbal and Non Verbal Development*, EnglewoodCliffs N. J. : Prentice-Hall.